

REZEDA KÁZMÉR SZÉP ÉLETE

Krúdy Gyula hazalátogatott ismét. A nyíregyházi sajtóban *Krúdy itthon* címmel a nagy regényíróról a szülőföld köszöntését fogalmazta meg bensőségesen a jeles Krúdy-monográfus, *Katona Béla*. Ez a hangulat jellemezte a bemutató egész atmoszféráját, ami a megyei sajtóban hangot kapott. Az érdeklődő figyelem, a város közvéleményének, vezetőinek szeretetteljes érdeklődése mellett zajlott a premier, amely Krúdyt ismét csak hazahozta szülővárosába. Amelyből — jól tudjuk, hiszen írásainak légióban vallott erről — tulajdonképpen nem távozott el soha. Prózaversnek beillő nosztalgikus, szép, zengő sorokban hívta, idézte állandóan pesti otthonába is a nyírvidek valóságát: „Hosszú, hosszú, kíváncsi esteiken hányszor jártam be a várost, hogy valamit észrevehessek e nyírségi nagyfalu éjszakájából! Csak egyetlen éjszakai regényt láthassak, amelyekről a szép színdarabok szólnak, költők énekelnek!... Egyedül barangoltam az őszi éjszakában, mint egy eltévedt vándorló. Szerettem volna szerelmissé tenni magamat? De kibe? A kantinos kisasszonyba tán, aki rám se nézett? Valamelyik zsidó kisasszonyba, kit nem ismertem? Az alispánnéba, aki után olyan sóvárogva néztem (a gömbölydedségére), mint azóta sem nőre? Magányos tücsök voltam.”

Ezekkel a zengő, áradó, minden művében megszólaló hazavágyó hangulatokkal tette sokunk számára kívánatosá, titokzatossá a nyírség világát, hiszen egy kicsit az ő szemével tekintünk ma már erre a vidékre. S mint szerkesztőként annyiszor, ismét Móricz Zsigmond volt hozzá előzőkeny, ahogy annak idején lapjait, ma színházát nyitotta meg előtte, hogy nyilvánosságot kapjanak Krúdy álomlovagjai, hősei, látomásai.

A Rezeda Kázmér szép élete, amelyet *Kapás Dezső* vendégként rendezett meg, immáron másodszer, hiszen a vígszínházi ősbemutatót is ő kreálta, saját színpadi szerkezetet revelál. Ahogy ő színpadra írta, ahogy egybeszerkesztette Krúdy szövegeit Ady verseivel, egymásra halmozva, egymás mellé rendezve Krúdy műveinek motívumait, ahogy

REZEDA KÁZMÉR SZÉP ÉLETE (Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház). Szabó Tünde, Vitai András, Máthé Éta, Holl István és Bárány Frigyes (Fotó: MTI — Ilvovszky)

a díszletben is elénkhozza a múltnak ezt „a hatalmas és csúnya szemétdombját”. mindebben van valami meghökkentően merész és attraktív színpadiasság. Olyan a szerkezete, mint az álomnak. Csapongó, szertelen, ködös képek torlódnak egymásra benne, Rezeda Kázmér hírlapíró körül ott lebegnek valóságosságukban is sejtelmesen a kor ködlovagjai: egy érzés, egy hangulat, egy rögeszme életi és teszi érzékelhetővé őket. Már a pesti ősbemutatón is vitatott téma volt, hogy nem szervül eléggé a Krúdy szöveg és az Ady vers-zene, most a nyíregyházi előadásban is érezni lehet, hogy a színészeket nemcsak emeli ez a különös kettősség, de nagy erőfeszítésre is kényszeríti. *Kapás Dezső* jól tudja rendezőként, hogy a főszereplőn áll, vagy bukik az előadás, hiszen tulajdonképpen mindenki más csak általa, mellette létezik, lélegzik, ő idézi meg szerelmeit, kalandjait, csalódásait, reményeit és tragédiáját az elshunó kapcsolatokban.

Bárány Frigyes játssza a nagy szerepet, Rezeda Kázmér alakját. Erőt hordozó alakítás ez, a színész személyiségével hitelesíti Rezeda Kázmér életének csodáit, lelki rengéseit, vonzódásait, szökéseit, szerelmes tántorgásait és semmibe hulló életét. Szerelmeit kiváltképp *Szabó Tünde*, *Máthé Éta*, *Petényi Ilona* és *Hartmann Teréz* játéka teszi élménytadóan jellegzetessé. Ezek a nőalakok minden színészi alakításban határozott kontúrokkal jelennek meg, szintűgy erőteljes, jellegzetes arcéleket kapunk *Holl István*, *Vitai András*, *Gerbár Tibor* és *Kovács Gyula* játékában.